

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 20. De vsu Matrimonij, seu de debito co[n]iugali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

16 QVAEST. Eratne in Lege veteri licitum repudiare
 RE SP. Affirmatiuam partem tenuit D. Thom. ca. 19. ad
 ibid. Abulens. *quæst.* 47. & Caiet. item in 4. d. 33. Palam.
 1. artic. 2. Scot. *quæst.* 3. Durand. Palat. *disp.* 3. Bellarm. de ma-
 trim. libr. 1. cap. 17. arg. 14. Per. Soto *lect.* 13. de matr. Eccl.
 hom. 74. in *Matth.* Pet. Ledesm. ad *quæst.* 67. Add. D. Thom.
 3. Probant ex Deuteron. 24. & Malach. 2. cum aliis
 eris, dimitte. Hi igitur Doctores arbitrantur, tunc licet
 fuisse ex quacunque causa dimittere uxorem, non solum
 quo ad torum, sed etiam quo ad vinculum. Si enim
 quiunt, fuisset solum peccatum permissum, aliquando
 reprehenderetur à Prophetis: nusquam tamen in
 lege inuenitur tale peccatum reprehensum, ut inue-
 nitur vsura permissa Iudæis erga gentiles. *Ezech.* 18. & 14.
 14. Oppositum tenent cum Mag. in 4. d. 33. Bonavent.
 Rich. ar. 3. *quæst.* 1. Sot. *quæst.* 2. ar. 2. Castro de leg. *pen.* libr. 2. cap.
 arg. 2. Cou. de matrim. ca. 7. §. 4. numer. 4. Lyra. De *Matth.*
 19. Diu. Hieronym. *Matth.* 5. Ratio eorum est quia
 Christus D. vsus est *Matth.* 19. permissionis vocibus
 Moyses ad duritiam cordis vestri permisi vobis dimittere ux-
 ores vestras, ab initio autem non fuit sic: fuit igitur pec-
 catum permissum, vt multa alia permittuntur ad euitanda
 maiora mala.

CAPVT XX.

De vsu Matrimonij, seu de debito con-
 iugali. §. 1.

- 1 An sit licitus vsus matrimonij.
- 2 An teneantur coniuges sibi inuicem debita reddere.
- 3 Quod peccatum est negare debitum.
- 4 Ob quas causas licet negare debitum.
- 5 An adulter occultus, possit exigere debitum.
- 6 Quomodo peccatur in exercitio copulae maritalis.
- 7 An intra duos primos menses à matrimonio contracto, teneatur quisq; coniux reddere peritam copulam.

- 8 An ratione contagiosi morbi possit debitum negari.
- 9 An ratione voti castitatis, quod habet coniux petens, liceat negare debitum.
- 10 De incitamentis coniugum ad copulam.
- 11 De amplexibus, & osculis inter sponfos de futuro.
- 12 De tactibus impudicis inter sponfos de futuro.

1 QVÆSTIO. Estne licitus usus matrimonij, hoc est, carnalis copula inter coniuges? RESP. Maxime quidem. Est insuper inter fideles meritorium. Infideles enim, qui recte matrimonium tractant, non peccant in copula carnali. At vero fideles, si in gratia sint, & propter debitum finem matrimonio utantur, merentur in ipso actu sicut in alio bono opere. Tunc autem est debitus finis, quando actus fit ex iustitiæ zelo, ad reddendū debitum, & ex religione ad faciendū id, ad quod est matrimonium institutum; est autem institutum matrimonium tum ad propagandam prolem, tum ad subueniendum concupiscentiæ. D. Thom. in *Add. quæst. 46. art. 6.* Tolet. *lib. 7. c. 1. nu. 4.* Contra hanc veritatem fuit hæresis Manichæorum asserentium carnalem actum inter coniuges esse peccatum mortale. Sed damnata fuit hæresis in Concil. Florent. & *ca. Ad abolendam, de hæretic.* Probatum & D. Paulo ab Hebr. 13. *Honorabile connubium in omnibus, & torus immaculatus.* Vbi D. Paul. intelligit pro toto, ipsam copulam.

2 QVÆST. Tenenturne coniuges inuicem sibi debitum reddere, cum exigitur? RESP. Tenentur. Ita nos docuit D. Paul. I. *Corint. 7. Vxori vir debitum reddat, similiter autem, & uxor viro: mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir: similiter autem, & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Nolite fraudare inuicem.*

3 QVÆST. Quod peccatum est, negare debitum exigenti coniugi? RESP. Coniugi petenti debitum serio, negare debitum, est mortale peccatum contra iustitiam commutativam promissæ fidei. Ita Doctores communiter. Suf-

ficat autem ad hanc obligationem inducendam iustitia
tatiua petitio ex signis, veris, & indicijs manifesta pro-
pter pudorem personarum notat D. Anton. 3. p. tit. 1. c. 1.
7. Oritur autem culpa, tum ex natura contractus, tum
mutua traditur corporum potestas, tum ob penam
incontinentiae.

4 **QVAEST.** *Ob quas causas licet negare debitum?* R. 1.
In primis propter adulterium commissum à coniuge
debitum petente. Ita Doctores cōmuniter in 4. d. 31. c. 1.
q. 1. n. 9. & d. 25. Richard. art. 5. q. 1. Nisi innocens possit
vel etiam adulterium commiserit, paria enim delicta
ri compensatione dissoluuntur *L. Viro, atque uxore. In
luto matrim.* Vel per petitionem debiti nocentem con-
gem sibi reconciliauerit. Ita Caietan. tom. 6. opus. tract. 1.
Armil. matrim. nu. 77. Nauar. c. 22. n. 13. Tabien. matrim.
4. §. 6. Deinde propter incestum commissum à coniuge
exigente, cum consanguinea innocentis coniugis. Pe-
tur enim talis incestuosus iure petendi debitum
*Transmissa. de eo, qui cogn. consang. ux. cap. Qui dormit
quest. 2.* Inde fit, vt innocens coniux, non teneatur re-
dere. Ita Doctores in 4. d. 34. D. Thom. art. 5. Richard.
art. 4. qu. 2. Sot. d. 37. art. 2. Nauar. cap. 16. nu. 35. Couar.
de matrim. c. 7. §. 2. n. 5. Ratio est manifesta, quia petens
incestum, contraxit affinitatem cum propria uxore. Quae
vero affinitas orta, ex copula fornicaria post Con-
dentinum ad solum secundum gradum excurrit, & non
negare debitum non nisi incestuoso in secundo gradu
potest innocens cōiux. Tertio, propter immo-
dicitatem exigentis. Ita Sotus d. 32. q. 1. art. 1. con. 2. Ratio
est, quia in petendo debet modus adhiberi.

5 **QVAEST.** *Poeccatne coniux, qui adulterium commisit
cultum exigendo debitum ab innocente, tanquam, vt
& sibi debitam?* RESP. Affirmant Armil. Tabien. Nauar.
locis proxime citatis. Castro. de leg. pœn. lib. 2. cap. 4. aiuntque
talem ad alterum, ipso adulterio, amittere ius ad peten-
dum. Ex opposito fundamento negant Caiet. tom. 6. opus. tract. 1.
art. 21. resp. 4. Sot. d. 36. art. 3. Couar. de matr. 2. p. 2. q. 1.
2. n. 4. aiuntque sicut in alijs criminibus, sic in adulterio
requiri iudicis sententiam, aut coniugis innocentis ob-
ligationem, per quam priuatur iure petendi.

6 QVAEST. Quando peccatur in actu, seu exercitio actua matrimonialis copula? RESP. Peccatur in primis ratione finis intenti. Si enim finis est sanctus, qualis est procreatio prolis, vitatio fornicationis, mutua obsequiorum praestatio, actus est sanctus, & factus in gratia est meritorius vitae aeternae: nam factus pro filijs in cultum Dei, est opus virtutis religionis: factus pro debito soluendo, est actus iustitiae commutativae, vt docet D. Thom. in 4. d. 26. qu. 1. art. 3. Et in Add. q. 41. art. 3. ad 4. Palud. ib. q. 2. art. 1. Sor. q. 1. art. 3. Vitiatur igitur ex prauo fine, grauiter, aut leuiter secundum finis malitiam. Quærunť igitur Doctores, an liceat hunc actum exercere propter vitandam incontinentiam, vel in se, vel in coniuge, cum illa vitari potest alijs remedijs durioribus. RESP. Licet quidem. Ita Durand. in 4. d. 31. q. 4. Pal. q. 2. art. 2. Capreol. q. 2. ar. 4. Caiet. verb. matrim. Sor. d. 35. q. 1. art. 4. Probatur ex Paulo 1. Cor. 7. Propter fornicationem vnusquisque suam uxorem habeat, & vnaquaque suum virum. Quærunť, an liceat propter sanitatem, non exclusis alijs finibus. Licet quidem. Ita Richard. in 4. d. 31. art. 3. q. 2. Caiet. som. 1. Opus. tract. 12. qu. 3. Catec. ad paroch. tit. de matr. fol. 337. Quærunť, an liceat propter delectationem carnalem, non exclusis alijs finibus, Respondent peccatum esse veniale. Ita Syluest. matr. Tolet. libr. 7. c. 18. num. 2. D. Thom. in 4. d. 31. Peccatur deinde ratione modi, quo actus ille exercetur. Peccant enim mortaliter, qui illum exercent contra naturam, quando scilicet in vase non debito exercetur copula: quando etiam effunditur semen extra vas voluntarie. Veruntamen quando in proprio vase semen effunditur, quamuis modus non seruetur, veluti si foemina superponatur, seu à posteriori parte semen recipiat, nisi sit periculum effundendi semen extra vas, non committitur peccatum mortale. ita Alb. Mag. in 4. d. 32. Tol. lib. 7. cap. 20. numer. 1. Angel. verb. debitum coniug. nu. 25. Syl. eodem verb. qu. 6. Et 7. Nau. p. 16. n. 42. Nullum autem est peccatum, si hæc mutatio naturalis situs fiat ob necessitatem. Ita omnes cirati, & alij. Peccatur tertio ratione temporis, in quo exercetur. Nam peccatum est veniale hunc actum exercere celeberrimis Ecclesiæ festiuitatibus, veluti diebus Natalis Domini, Paschatis, Pentecostes, Corporis Christi,

As.

Ascensionis; quinta, & sexta feria maioris hebdomadae nisi detur periculum incontinentiae: nam, ut est factum pro fanūque proverbium, *omnia tēpus habent, est tempus rudi, & tēpus legendi*. Peccatum itē est veniale debitū petere, & exercere die ante cōmunionem, nisi adsit periculum incontinentiae. Petere, dixi, non reddere, quia reddere nullum est peccatum, etiam ipsa die sacrae cōmunionis. Ita D. Thom. in *Add. q. 6. art. 1. ad 1. Viuald. de mat. tit. de deb. coniug. n. 13*. Dubitant Doctores, quod peccatum sit consummare matrimonium ante susceptam benedictionem nuptialem. Aliqui dicunt esse mortale. Ita Palud. in *4. d. 28. q. 2. art. 1. D. Ant. 3. p. tit. 20. c. 1. §. 8*. Ratio eorum est, quia id prohibetur graviter ab Ecclesia in aliquibus locis, sub pœna excommunicationis. Alii dicunt esse solum veniale. Ita Summistæ *ver. deb. coniug. Ang. m. Syl. q. 9. Armil. n. 12. Couar. de matrim. 2. p. c. 7. §. 2. n. 6. Caict. tom. 1. opus. tract. 13. q. 1. Sor. d. 18. q. 1. ar. 2. Nau. c. 1. 71*. Ratio eorum est, quia cōmunis, & vniuersalis Ecclesiae prohibitio est materia, non iudicialis, & ideo Couar. Trident. *sess. 24. cap. 1.* solum horratur coniuges, ne consumment, ante benedictiones. Prior igitur cōsentia vera erit, iuxta aliquas Constitutiones Synodales; secunda vero, iuxta communem Ecclesiae prohibitionem. Dubitant deinde de tempore menstrui. Peccatum esse mortale tenuit D. Thom. in *4. d. 32. quest. 2. ar. 2.* Scot. quem citat Sor. *d. 32. quest. 1. artic. 2. Syluest. de numer. 8*. Dico tamen (amota causa ad exigendum, & reddendum necessaria, quæ excusat ab omni culpa petere, aut reddere debitum tempore menstrui solum esse peccatū veniale, etiamsi credatur ex tali complexu, menstruum esse concipiendum. Ita Palud. in *4. d. 32. quest. 2. Antonin. 3. p. tit. 1. cap. 20. §. 5. Castro de leg. pœn. lib. 1. cap. 10. Tol. lib. 7. c. 20. Viuald. de mat. tit. de deb. coniug. Nau. cap. 16. num. 32.* Ratio est, quia licet proli videatur inrogari grauis iniuria propter monstruositatem, vel infectiōem lepræ, in qua quidem concipietur: parua tamen illi, quia illi melius est esse, quamuis monstruositate affecto, quam omnino non esse. Peccatur quarto ratione loci, enim hic actus exerceatur coram alijs, gignet scandalū. Dubitant vero doctores, an liceat exercere in loco sacro.

Aliqui affirmant esse peccatum mortale, quocunque modo, & quacunque de causa exerceatur, quantumuis occulte. Ita Palud in 4. d. 31. D. Anton. 3. p. tit. 1. c. 20. §. 2. Caiet. *ver. usus matr.* Turrecr. in §. *sed cum naturale. art. 5. dis. Naua. c. 16. n. 12.* Dico *primum.* Exercere hunc actum in loco sacro, sine vlla virgente causa, est graue sacrilegium, quantumuis occulte fiat. Ita citati Doctores. Dico *secundum.* Exercere hunc actum in loco sacro, virgente causa, ad euitandam incontinentiam occulte, & nemine conscio, nullum est peccatum. Ita Ioan. Andr. Archidiac. Angel. Sylu Maior. quos refert, & sequitur Castro *lib. 1. de leg. poen. ca. 7. docum. 2.* Couar. de *Matrim. cap. 7. §. 2. num. 3.* Sor. d. 32. *artic. 3.* Ratio est, quia sicut ad euitandam mortem corporalem, licet effundere sanguinem humanum in loco sacro occidendo inimicum, ita ad euitandam mortem spiritualement, licebit effundere semen humanum per licitam copulam. Dico *tertium.* Publice exercere hunc actum in loco sacro ex quavis causa exerceatur, semper est peccatum lethale. Ratio est, quia tunc temporis gignitur scandalum, & violatur Ecclesia, *cap. unico de consecrat. Eccles. li. 6.* Peccatur quinto ratione damni, quod ex tali actu subsequetur. Enimvero peccat mortaliter, qui exercet hunc actum cum periculo abortus. Ita Sylu. *de coniug. q. 5.* Caiet. *verb. abortus. Naua. cap. 15. n. 14.* Est autem hoc periculum tempore coagulationis factus, & tempore proximo partui.

7 *QVAEST. Teneturne coniux debitum reddere, si petatur intra duos primos menses à contracto matrimonio?* RESP. Minime. Nam illi duo primi menses conceduntur à iure ad deliberandum de eligendo potius adhuc statu religioso, quem ante consummationem potest intra illud tempus eligere, & profiteri. Ita habetur *c. Ex publico de conu. coniug.* Docet D. Tho. & Theologi, quos refert Sor. d. 32. q. 1. ar. 3.

8 *QVAEST. Teneturne coniux sanus reddere debitum coniugi leproso, cum periculo infectionis?* RESP. Minime. Ita Doctores in. 4. d. 32. Palud. q. 1. n. 5. Durand. q. 1. art. 2. Sor. q. 1. art. 1. Caiet. *verb. matr. c. 2.* Naua. c. 16. n. 25. Nam obligatio debiti reddendi, intelligitur salua subiecti consistencia, & valetudine. Est tamen aliquod lepræ genus, in quo non est periculum infectionis, & tunc permanet debiti obligatio,

gatio,

gatio, vt decernitur c. *Quoniam de coniug. lepro.* Quod lo-
ctum est de lepra, dicendum est de morbo Gallico, &
lio contagiolo. Ita Sorus. d. 3. q. 1. Armil. ver. deb. trans.
nu. 3. & matr. n. 69. Nau. c. 16. n. 25. vbi ait sic esse
gendum c. 1. & 2. de coniug. lepr.

9 QVAEST. Teneturne coniux reddere debitum coniugi
lud exigenti, qui habet votum castitatis? RESP. Hanc que-
stionem iam proposuisti, & solui. i. p. cap. 6. §. 1. nos de
gatiua responsione cum Nauarro aduersus communi-
in qua sum etiam modo: præcipue cum ambo ex
consensu vouerunt, quia vt vnus se priuauit iure
gendi, ita alium iure reddendi, sicut bene aduertit
desm. 2. 4. qu. 55. art. 1. ad 1. Neque placet ratio communi-
sententiæ pro parte affirmatiua. Quando enim opus
de se, inquit, non est malum, sed ex malitia alterius
alias est debitum, non peccat, qui in illud opus con-
tit, non consentiendo in malitiam. Non placet, inquit,
hæc ratio, quia se habet ex parte petentis, & non re-
tis, atque adhuc ad illum consensum excusandum opo-
ret, vt interueniat honesta causa: exemplo res est ma-
festa: scio gentilem hominem iuraturum per falsos deos
sed mea valde interest ab eo iuramentum exigere: iur-
mentum ex se est sanctum, ex malitia vero hominis,
eo fertur sacrilege, possum tale iuramentum exigere
in talem actum, qui ex se bonus est, consentire: sicut
um parochum esse in peccato lethali, indigeo baptis-
aut alio sacramento: non est alius, qui illud ministrat
ministratio sacramenti ex se est sancta, eo malitiam
parochi, sit sacrilege, possum ab eo exigere sacramen-
Vnde manifeste apparet rationem allatam in nostro
non concludere, vbi agimus de redditione, sine
cusante, & cohonestante causa. Et confirmatur
uitre. Enimvero nemo negat parochianum habere
petenda sacramenta à suo parochio, & tamen nemo
gat peccare grauiter parochum, qui sciens petentem
se in lethali, illi sacramenta ministrat, licet videatur
dere, quod alias debitum petitur, & non consecratur
malitiam alterius.

10 QVAEST. Quid censeres de incitamento coniugum ad
pulum licitam ex debito sine? RESP. Amoro periculo possit

tionis, licitum est coniugibus uti calidis cibus, osculis, amplexibus, tactibus impudicis ad copulam conjugalem pro debito fine habendam: ad illam autem habendam pro delectatione, est peccatum veniale. Ita Sylu. *debitum coniug.* q. 9. Amil. *ibid.* num. 8. Caiet. *verb. matr. c. de usu matr.* Nau. *c. 16. n. 42.* Henriq. *de matr. lib. 11. c. 17. §. 6.*

11 QVAEST. *Quid censes de osculis, & amplexibus inter spon-
sos per verba de futuro propter delectationem carnalem ex ipsa
ortam, semoto periculo pollutionis, & absque animo progredi-
endi ulterius ad actum copula?* RESP. Caiet. *ver. sponsal.* &
22. q. 154. art. 4 & Nau. *c. 16. n. 12.* arbitrantur esse tantum
peccata venialia. Esse vero peccata mortalia, arbitratui
communis opinio cum D. Thom. 2. 2. q. 154. art. 4. Ratio
unica est, quia oscula, & amplexus, ut delectabilia secun-
dum tactum inter marem, & foeminam, ab ipsa natura
sunt ordinata ad copulam: igitur erunt licita tantum-
modo inter eos, inter quos est licita copula: cum igitur
inter sponfos copula non sit licita, neque item erunt os-
cula, & amplexus.

12 QVAEST. *Quid censes de tactibus impudicis inter eos-
dem sponfos?* RESP. De his nemo dubitat esse peccata mor-
talia.

Additio ad hanc tertiam partem Examinis,
pro declarandis ministris sacra-
mentorum.

17 QVAESTIO. *Quoniam dubitatum fuit ab aliqui-
bus sacerdotibus simplicibus, hoc est, carentibus benefi-
cio curato, an de sola licentia parochorum, absque alia
licentia Ordinarij, possent administrare sacramenta Bap-
tismatis, Eucharistia, & Extrema unctionis, profer in me-
dium, quid illis respondendum sit?* RESP. Dico primum
Minister Baptismatis ex officio est sacerdos parochus.
Ita D. Thom. Sor. Tolet. quos retuli *1. p. cap. 4. §. 5. numer.*
1. Dico secundum Nemini sacerdoti licet absque licentia
parochi, vel Ordinarij, aut illius Vicarij generalis mini-
strare sacramentum baptismi. Ita habetur *cap. Interdici-
mus. 16. quast. 1.* peccatque graviter, qui contra hanc Ec-
clesiae prohibitionem baptizat absque parochi, vel
Or

Ordinarij licentia, vt ex iisdem auctoribus ostendi in
 4. §. 5. num. 1. Dico tertium. Ex licentia parochi, qui
 sacerdos simplex potest administrare baptismum in
 talis parochi. Ita expresse Nau. c. 2. nu. 7. & octauo parochi
 Viuald. de baptismo, tit. de ministr. n. 1. Dico quartum. Sacerdos
 sacerdos parochus, est nunc ex officio minister ad tra-
 ferendum sacramentum diuine Eucharistie suis subditis.
 Ita habetur. c. peruenit. de consecr. d. 2. Notat Viuald. de eu-
 cha. tit. de usu. n. 2. Dixi nunc, quia olim, cum fideles com-
 municabant sub vtraque specie, diaconus etiam ex of-
 ficio ministrabat sanguinem. Ita communiter Doctores
 sacri. notat Sor. in 4. d. 13. q. 1. ar. 3. concl. 3. Viuald. de Eu-
 cha. tit. de usu. num. 2. Tolet. lib. 2. c. 28. n. 2. Dico quintum. De
 licentia parochi potest quilibet simplex sacerdos ad-
 ministrare Eucharistiam. sic Tolet. lib. 2. c. 28. n. 2. §. 1. & 16. n. 1.
 Dico sextum. Non solum sacerdoti, sed etiam diacono (in casu necessitatis)
 potest parochus dare licentiam administrandi Eucharistiam. Ita Viuald. de Euchar. n. 1.
 usu. n. 2. Tolet. lib. 2. c. 28. nu. 2. §. lib. 6. c. 17. n. 1. Erant enim
 necessitas cum adest parochus, sed est impeditus, & non
 est alius sacerdos. Ita habetur ca. Diacono. §. 6. Preterea
 dist. 93. Instit. de Euchar. lib. 2. §. Sed nec. Tenent Doctores
 in 4. d. 13. quaest. 2. art. 3. cum Paludano. Summist. in
 mun. sacram. Caiet. ca. de ministro. Armil. nu. 21. Viuald. de E-
 cha. num. 89. Gloss. vero Institut. citato loco ait eum
 sufficientem esse, si sacerdos non possit sufficere ad com-
 municandam multitudinem. Dico septimum. Minister
 sacramenti extremæ vnctionis est solus sacerdos. In-
 ruitur manifeste ex c. 5. D. Iacobi, dicentis. Infirmis qui
 in vobis, inducat presbyteros Ecclesia. §. 6. habetur cap. in
 sacr. vnct. cap. presbyteros. dist. 95. in Cōc. Cabilon. c. 4. De-
 finitur in Concil. Trident. sess. 14. cap. 1. §. can. 4. Tenent
 ex D. Thom. & antiquis Nauar. cap. 22. num. 12. Vid. in
 220. Sor. d. 23. q. 2. art. 1. Est igitur sacerdos necessarius
 necessitate sacramenti. De necessitate vero præcepti est
 sacerdos Parochus. Ita habetur in Clement. de primat. c.
 Clement. Dudum de sepult. Docent sancti Thom. in 4. d. 23. q. 2. art. 1. §. in Add. q. 33. art. 3. D. Bonau. Richard. Soc.
 & alij in 4. d. 23. Sor. q. 2. art. 1. Angel. v. verb. vnct. q. 3. Armil.
 q. 4. §. 5. Syl. q. 5. Dico octauum. De sola licentia parochi

potest quilibet simplex sacerdos administrare sacramen-
tum extremæ vnctionis Ita Vivald. *de sacr. vnct. tit. de mi-
nist. n. 3.* Dico nonum. Qui sacerdos sine licentia Epis-
copi, vel parochi, administrat extra necessitatem sacra-
mentum vnctionis manet excommunicatus. Ita colligunt
Doctores ex *Clem. 1. de priu. sacramentum tamen est
validum, & vere collatum.* Ita Vivald, *loco citato, & Viçt.
de Euch. n. 200.*

2 QVAEST. *De alijs sacramentis potestne esse aliqua dubi-
tatio?* RESP. Minime quidem, quia sacramentorum con-
firmationis, & Ordinis minister, est solus Episcopus. Ap-
probatio autem Episcopi ad sacramentum pœnitentiæ
est post Concil. Trid. de essentia sacramenti. Quod vero
sacerdos de licentia parochi possit adesse ad contractum
matrimoniale tanquam conditio sine qua non, cele-
bratur valide contractus coniugalis, ac proinde non
tenet sacramentum matrimonij, decrevit idem Conci-
lium, vt suis locis iam dixi, & ostendi. Et per hæc satisfac-
tum est propositæ quæstioni secundum commune ius,
Doctorumque sententiam. Si tamen in aliqua diœcesi a-
lia vigeat consuetudo, nimirum, vt obtineatur facultas
Ordinarij ad sacramenta ministranda, sicuti obtinetur
ad primam post ordinem sacerdotij susceptum dicen-
dam missam, seruanda est propter pœnam oppositam a-
liter facientibus. Nam sicuti iubetur, vt quisque sacer-
dos facultatem petat ad primam dicendam missam pro-
pter examen ceremoniarum, an forte eas recte teneat ac
seruet. Ita optimum erit Consilium iubere, vt petatur
facultas ad sacramenta ministranda propter ritum in ijs
ministrandis seruandum secundum Rom. S. Ecclesiæ
morem, circa quem non leuiter sæpè sæpissimè
cuique errare contingit, nisi diligen-
tem adhibeat animad-
uerfionem.

